

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

_____ А. О. Харенко

«30» _____ 08 _____ 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВознавство

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 075 Маркетинг

Освітня програма: Маркетинг

Факультет: економіки і підприємництва

Умань – 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» для здобувачів вищої освіти спеціальності 075 Маркетинг освітньої програма « Маркетинг »:– Умань: Уманський НУС, 2022 р.- 16 с.

Розробники: Коваленко-Чукіна Ірина Григорівна, к.і.н. доцент

І.Г. Коваленко-Чукіна

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін

Протокол від « 31 » 08 2022 року № .1

Завідувач
кафедри соціально-гуманітарних
і правових дисциплін

Л.В. Машковська

« 31 » 08 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «30 ____» ____ 08 ____ 2022 року № 1 .

Голова _____ Ю.А.Цимбалюк

(підпис)

© УНУС, 2022 рік

©Коваленко-Чукіна, І.Г. 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: 075 Маркетинг	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2	Освітній рівень : перший (бакалаврський) Освітня програма: Маркетинг	Лекції	
		40 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		30 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання: – год.	
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоєння студентами основних теоретичних положень і понять національного права України, розуміння ними Конституції та чинного законодавства України, закономірностей побудови правової держави, формування в них високого рівня правової свідомості та правової культури, вміння тлумачити і правильно застосовувати нормативно-правові акти в практичній діяльності, грамотно оцінювати юридичні факти, вільно орієнтуватися в сучасному правовому полі.

Завдання вивчення дисципліни «Правознавство» є вивчення понять і ознак держави і права; функції та джерела права; поняття та елементи системи права і системи законодавства; сутність та зміст юридичних властивостей Конституції України; класифікацію прав і свобод людини і громадянина за їх змістом; місце в системі органів державної влади, Президента України, його повноваження; специфічні ознаки, які вирізняють цивільно-правові відносини з поміж інших правових відносин; правові засади розробки, укладання, виконання та припинення трудових договорів; як здійснюється державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища; загальні засади права соціального захисту (забезпечення); що таке бюджет, бюджетна система України, яке місце в ній займає державний бюджет України; поняття злочину, адміністративного порушення, кримінальної та адміністративної відповідальності.

Компетентності:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Програмні результати навчання

- Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості
- Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи теорії права та законодавства України.

Тема 1. Основи теорії держави і права (Basics of the theory of the state and law)

Місце і роль права в системі соціальних норм. Поняття соціальних норм. Види соціальних норм. Право і мораль та їх відмінні ознаки. Поняття права. Об'єктивне та суб'єктивне право. Ознаки права. Сутність права. Зміст права та його види. Функції права. Джерела права та його форми. Закони і підзаконні акти.

Поняття норми права. Ознаки правових норм, Структура норми права. Поняття гіпотези, диспозиції, санкції. Види норм права.

Поняття джерела права, його різні значення. Система джерел права. Нормативні акти як джерела права та їхня система. Межі дії нормативних актів. Систематизація законодавства.

Поняття системи права. Предмет та метод правового регулювання. Галузь права, інститут права, підгалузь права. Система законодавства.

Тема 2. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення як вид юридичної відповідальності

Поняття і види правосвідомості та правової культури. Ознаки правосвідомості. Поняття, ознаки і види правомірної поведінки. Правопорушення: поняття та види. Склад правопорушення та його ознаки. Поняття і основні ознаки юридичної відповідальності. Мста і функції юридичної відповідальності. Підстави притягнення і звільнення від юридичної відповідальності.

Змістовий модуль 2. Основні галузі права України

Тема 1. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин

Поняття цивільного права. Цивільно-правові відносини: майнові відносини, особисті немайнові відносини. Метод цивільно-правового регулювання. Об'єкти цивільно-правові відносин.

Джерела та система цивільного права. Відносини власності: поняття та зміст права власності. Види форм власності.

Суб'єкти цивільного права. Громадяни (фізичні особи), їхні основні юридичні властивості як суб'єктів цивільно-правових відносин. Поняття і зміст цивільно-правові правоздатності і дієздатності громадян: повна, неповна, часткова. Обмеження дієздатність Визнання громадянина недієздатним.

Спеціальна правосуб'єктність юридичних осіб. Органи юридичних осіб. Порядок виникнення, реорганізації та ліквідації юридичних осіб.

Тема 2. Цивільно-правові угоди (правочини). Представництво в цивільному праві

Поняття та класифікація (види) угод. Умови дійсності цивільно-правових угод.

Форм угод: усна та письмова. їхні різновиди. Правові аспекти додержання відповідної форми угоди.

Визнання угоди недійсною та правові наслідки виконання недійсної угоди. Реституція та варіанти вирішення питання про її застосування. Застосування реституції до конкретних випадків порушення умов дійсності угод. Види недійсних угод.

Поняття представництва. Сфера та межі дії представництва (представника). Підстави за яких виникають повноваження з представництва. Доручення. Форма і строк доручення Передоручення. Припинення доручення. Наслідки скасування доручення.

Тема 3. Зобов'язальне право

Поняття цивільно-правового зобов'язання. Суб'єкт, предмет та підстави виникнення зобов'язань. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань. Види зобов'язань (договорів). Процес (порядок) укладання договору. Загальні умови виконання зобов'язань.

Способи забезпечення виконання зобов'язань: неустойка, застава, порука, завдаток, гарантія.

Припинення зобов'язань, способи припинення зобов'язань.

Поняття, підстави та умови відповідальності за порушення зобов'язань. Види цивільно-правової відповідальності.

Тема 4. Основи сімейного права України

Поняття та предмет сімейного права України. Сімейним кодекс України. Поняття сім'ї.

Поняття шлюбу. Умови і порядок складання шлюбу. Шлюбний договір. Порядок припинення шлюбу.

Особисті немайнові права та обов'язки подружжя. Майнові правовідносини подружжя. Право власності подружжя.

Майнові права та обов'язки батьків. Майнові права та обов'язки дітей. Позбавлення батьківських прав. Аліменти. Опіка. Піклування. Патронат.

Тема 5. Основи трудового права

Поняття трудового права та трудових правовідносин. Характеристика суспільних відносин, що формують предмет трудового права України. Особливості методу трудового права України. Джерела трудового права. Колективний договір як джерело та інститут трудового права: поняття, зміст та порядок укладання.

Поняття та умови трудового договору і порядок їхнього встановлення. Порядок укладення трудового договору; документи, необхідні для прийому на роботу. Форма трудового договору. Види трудових договорів; контракт як різновид трудового договору.

Види (типологія) змін трудових правовідносин. Умови, за якими визначається характер змін трудового договору. Переведення працівника на іншу роботу. Переміщення працівника на інше робоче місце. Продовження роботи в нових істотно змінених умовах.

Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору. Загальні підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу. Розірвання трудового договору з ініціативи органів, що не є стороною договору. Порядок звільнення.

Поняття робочого часу. Робочий день. Види робочого часу. Скорочений робочий час, неповний робочий час. Режим та облік робочого часу. Види режиму робочого часу. Види робочого тижня. Робота за змінами. Графік змінності. Ненормований робочий день. Робота в нічний час. Надурочні роботи.

Поняття та види часу відпочинку. Щоденний та щотижневий відпочинок. Святкові і неробочі дні. Відпустки: поняття та їх види. Щорічні відпустки. Інші види відпусток.

Тема 6. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність.

Правове регулювання трудових спорів

Поняття та зміст трудової дисципліни. Трудова дисципліна, внутрішній трудовий розпорядок як особлива частина правопорядку. Нормативні акти, що регулюють внутрішній трудовий розпорядок і трудову. Основні обов'язки працівників. Стимулювання за трудовим правом. Заходи заохочення. Інші заходи стимулювання, переваги і пільги. Заохочення за особливі трудові заслуги.

Дисциплінарна відповідальність. Система заходів впливу, що застосовується до порушників трудової дисципліни. Підстави дисциплінарної відповідальності. Дисциплінарний проступок. Кваліфікація дисциплінарних проступків. Дисциплінарні стягнення. Порядок накладання дисциплінарних стягнень.

Поняття підстави і умови матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації. Відміна матеріальної відповідальності від майнової цивільно-правової відповідальності. Види матеріальної відповідальності та особливості їх застосування. Порядок визначення розміру шкоди і покриття шкоди, заподіяної працівником.

Трудові спори: поняття і класифікація. Комісії по трудових спорах: їхня організація та компетенція. Порядок розгляду трудових спорів у комісіях по трудових спорах. Порядок прийняття, оскарження та виконання рішення комісії по трудових спорах. Розгляд трудових спорів у суді. Справи, що підлягають безпосередньому розгляду в суді. Рішення органів по розгляду трудових спорів про поновлення працівника на роботі та розв'язанні інших, пов'язаних з ним питань.

Колективні трудові спори та порядок їхньої вирішення.

Змістовий модуль 3.Адміністративне і кримінальне право України

Тема 1. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу

Державне управління (здійснення виконавчої влади) як державно-правова категорія та його місце в системі соціального управління. Поняття адміністративно-

правових відносин та адміністративного права.

Адміністративний примус у системі методів державного управління. Адміністративно-деліктне право як підгалузь адміністративного права. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Підстави адміністративної відповідальності. Характеристика адміністративного правопорушення. Види адміністративних стягнень та їхній зміст. Система адміністративних правопорушень. Органи, що розглядають справи про адміністративні правопорушення.

Поняття, підстави і умови правомірності безпосереднього адміністративного примусу. Система та види заходів безпосереднього адміністративного примусу.

Тема 2. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності

Поняття і структура кримінального права. Підстави кримінальної відповідальності.

Поняття злочину, характеристика складу злочину як його юридичного вираження.

Об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона злочину. Обставини, що виключають суспільну небезпеку і протиправність діяння (необхідна оборона, крайня необхідність).

Стадії розвитку умисного злочину. Співучасть у злочині. Покарання, його мета. Види покарань. Обставини, що пом'якшують відповідальність. Обставини, що обтяжують відповідальність. Особлива частина кримінального права. Класифікація злочинів.

4. Орієнтовна структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Основи теорії права та законодавства України												
Тема 1. Основи теорії держави і права. <i>Basics of the theory of the state and law.</i>	9	4	2	-	-	3	9	2	2	-	-	5
Тема 2. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення як вид юридичної відповідальності	9	4	2	-	-	3	9	-	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 1	18	8	4	-	-	6	18	2	2	-	-	14
Змістовий модуль 2. Основні галузі права України												
Тема 1. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин	9	4	2	-	-	3	9	2	2	-	-	5
Тема 2. Цивільно-правові угоди(правочини). Представництво в цивільному праві.	9	4	2	-	-	3	9	-	-	-	-	9
Тема 3. Зобов'язальне право	9	4	2	-	-	3	9	-	-	-	-	9
Тема 4. Основи сімейного права України	9	4	2	-	-	3	9	-	-	-	-	9
Тема 5. Основи трудового права	9	4	2	-	-	3	9	2	-	-	-	7
Тема 6. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність. Правове регулювання трудових спорів	9	4	2	-	-	3	9	-	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 2	54	24	12	-	-	18	54	4	2	-	-	48
Змістовий модуль 3. Адміністративне і кримінальне право України												
Тема 1. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу	9	4	2	-	-	3	9	2	-	-	-	7
Тема 2. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності	9	4	2	-	-	3	9	-	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 3	18	8	4	-	-	6	18	2	-	-	-	16
Усього годин	90	40	20	-	-	30	90	8	4	-	-	78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Змістовий модуль 1.		
	Тема 1. Основи теорії держави і права. <i>Basics of the theory of the state and law.</i>	2	
	Тема 2. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення як вид юридичної відповідальності	2	2
2	Змістовий модуль 2.		
	Тема 1. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин	2	2
	Тема 2. Цивільно-правові угоди(правочини). Представництво в цивільному праві.	2	
	Тема 3. Зобов'язальне право	2	
	Тема 4. Основи сімейного права України	2	
	Тема 5. Основи трудового права України	2	
	Тема 6. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність. Правове регулювання трудових спорів	2	
3	Змістовий модуль 3.		
	Тема 1. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу	2	
	Тема 2. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності	2	
	Разом	20	4

6. Самостійна робота

Самостійне вивчення правознавства неможливе без використання літературних джерел. У наш час знайомство з літературою навіть із самого вузького питання становить нелегке й досить трудомістке завдання. Правознавство за період свого існування нагромадило величезну кількість літературних джерел - підручників і навчальних посібників, монографій та журнальних статей, публікацій. Тому раціональна організація вивчення літератури курсу особливо необхідна.

Для ефективного використання літератури й виконання позааудиторної контрольної роботи варто вести конспект підручників. Конспектування інших літературних джерел має рекомендаційний характер. За підручником конспектуються лише ті питання, які через обмежене число лекцій та практичних занять не знайшли відбиття в лекційних конспектах й у зошитах для практичних занять. На лекціях і практичних заняттях розглядається найбільш складний матеріал, представлений у питаннях для самопідготовки, які наведені до кожної теми курсу. Усі інші питання, викладені в запропонованому підручнику конспектуються в

зошиті для самостійних робіт.

Треба ознайомитися спочатку з основною (підручниками й навчальними посібниками), а потім з прикладною (монографіями і статтями) літературою. При цьому важливо вивчити насамперед книги, а потім статті (у першу чергу останніх років видання) - вітчизняні й закордонні.

Матеріал для конспектування доцільно оформляти в такій послідовності:

- 1) назва вивченої теми курсу;
- 2) конспект робіт з питань правознавства (з вказівкою назви й сторінок першоджерела);
- 3) конспект вказаних вище питань підручника (виписують їхні заголовки і сторінки підручника);
- 4) конспект(за вибором студента) інших літературних джерел з даної теми (при цьому вказують їхніх авторів, назву, рік і місце видання, сторінки).

Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1.			
1	Тема 1. Основи теорії держави і права. <i>Basics of the theory of the state and law.</i> 1.Опрацювати та законспектувати Конституцію України – як основний закон держави. 2.Скласти схему стадій законодавчого процесу в Україні. 3.Скласти схему видів юридичної відповідальності. Джерело: [zakon.rada.gov.ua, базова література 2,4,11,12]	3	5
2	Тема 2. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення як вид юридичної відповідальності 1.Скласти схему стадій законодавчого процесу в Україні. 2.Скласти схему видів юридичної відповідальності. Джерело: [zakon.rada.gov.ua, базова література 2,4,11,12]	3	9
Змістовий модуль 2.			
3	Тема 1. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин Цивільно-правові угоди(правочини). Представництво в цивільному праві. Завдання: 1.Використовуючи Цивільний кодекс України, скласти схему форм власності в Україні. Джерело: [базова література 2,4,11,12; допоміжна література 1,3]	3	5
4	Тема 2. Цивільно-правові угоди(правочини). Представництво в цивільному праві. Завдання:	3	9

	1.Скласти схему видів договорів. Самостійне опрацювання питань: 1. Спадкування за законом.та за заповітом Джерело: [базова література 2,4,11,12; допоміжна література 1,3]		
5	Тема 3. Zobов'язальне право Охарактеризувати систему zobов'язального права Джерело: [базова література 2,4,11,12; допоміжна література 1,3]	3	9
6	Тема 4. Основи сімейного права України Самостійне опрацювання питань: 1.Поняття та принципи сімейного права 2.Порядок укладення та припинення шлюбу 3.Особисті немайнові та майнові права та обов'язки подружжя 4. Опіка та піклування. Патронат Завдання: 1.Скасти шлюбний договір Джерело: [базова література 2,4,11,12; допоміжна література 1,3]	3	9
7	Тема 5. Основи трудового права Завдання: 1.Скласти схему трудових прав громадян. 2.Скласти схеми видів робочого часу і часу відпочинку 3. Опрацювати та законспектувати проект Трудового кодексу України Джерело: [zakon.rada.gov.ua; базова література 2,4,11,12; допоміжна література 1,5]	3	7
8	Тема 6.Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність. Правове регулювання трудових спорів Самостійне опрацювання питань: 1.Якими методами забезпечується трудова дисципліна? 2.Які існують види заохочення та дисциплінарної відповідальності? 3.У чому полягає правова сутність матеріальної відповідальності сторін трудового договору? Джерело: [zakon.rada.gov.ua; базова література 2,4,11,12; допоміжна література 1,5]	3	9
Змістовий модуль 3.			
9	Тема 1. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу Завдання: 1.Використовуючи Кодекс України про адміністративні правопорушення скласти схему видів адміністративних стягнень	3	7

	Джерело: [zakon.rada.gov.ua; базова література 2,4,11,12; допоміжна література 1,5]		
10	Тема 2. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності Завдання: 1. Використовуючи Кримінальний кодекс України визначити види звільнення від кримінальної відповідальності Джерело: [zakon.rada.gov.ua; базова література 2,4,11,12; допоміжна література 1,6]	3	9
	Разом	30	78

7. Методи навчання

Тематичні лекції; практичні і семінарські заняття із проведенням презентацій, дискусій, круглих столів; інтерактивні заняття; індивідуальні заняття із розв'язанням конкретних правових ситуацій; консультації з викладачами; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=809>

8. Методи контролю

Поточний (модульний) контроль передбачає наступне - студент, відповідно до затвердженої робочої навчальної програми з дисципліни, виконує певні види навчальної роботи (відповідь на практичних заняттях, реферат, кросворд, тестові завдання тощо), передбачені в кожному змістовному модулі, і захищає їх результати у встановлені терміни.

Оцінювання виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах за національною шкалою.

Підсумкова форма контролю – залік.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

(денна форма навчання)

Поточний (модульний контроль)													Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2							Змістовий модуль 3			
30 балів			45 балів							25балів			
T 1	T 2	Модульний контроль (20 балів)	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	Модульний контроль (15 балів)	T 1	T 2	Модульний контроль (15 балів)	
5	5		5	5	5	5	5	5		5	5		5
													100

Розподіл балів, які отримують студенти

(заочна форма навчання)

Поточний (модульний контроль)													Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3				
30 балів			45 балів						25балів				
T 1	T 2	Модульний контроль (20 балів)	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	Модульний контроль (15 балів)	T 1	T 2	Модульний контроль (15 балів)	100
5	5		5	5	5	5	5	5		5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Коваленко-Чукіна І.Г. Правознавство : методичні рекомендації для самостійної роботи студентів факультету економіки і підприємництва спеціальності 075 Маркетинг. Умань: УНУС, 2020. 21 с.

2. Коваленко-Чукіна І.Г. Правознавство : методичні вказівки до підготовки і проведення семінарських занять для студентів факультету економіки і підприємництва спеціальності 075 Маркетинг. Умань: УНУС, 2020. 40 с.

3. Коваленко-Чукіна І.Г. Методичний посібник-практикум з курсу «Правознавство» для студентів заочної форми навчання факультету економіки і підприємництва спеціальності 075 Маркетинг. Умань: УНУС, 2020. 26 с.

11. Рекомендована література

Базова

1. Аверьянов В.Б. Органи виконавчої влади в Україні. К.: Ін Юре, 2019. 253 с.
2. Александров Ю.В. Кримінальне право К.: МАУП, 2008. 326 с.
3. Балакірева С.Р. Конституційне право України К. : Атіка, 2015. 210 с.
4. Бойко М.Д. Трудове право України. Курс лекцій: навч. посіб. К.: Олан, 2015.

335с.

5. Голосніченко І.П. Адміністративне право в Україні К.: Атіка, 2010. 198 с.
6. Грошевий Ю.М. Органи судової влади в Україні. К.: Ін Юре, 2014. 20 с.
7. Калітенко О.М. Цивільне та сімейне право України .Х.: Одісей, 2013. 640 с.
8. Коваленко-Чукіна І.Г. , Білошкурська З.П., Машковська Л.В., Поліщук О.А., Правознавство. Навчальний посібник. Умань. ВПЦ. «Візаві». 2019. 739 с.
9. Коваленко-Чукіна І.Г. , Гіренко І.В., Білошкурська З.П., Машковська Л.В., Поліщук О.А., Земельне право. Підручник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 711 с.
10. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> . – Назва з екрану.
11. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10 грудня 1971 р. // Відомості Верховної Ради УРСР від 17.12.1971 - 1971 р.
12. Конституція України: Закон України 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. 141 с.
13. Копейчиков В.В. Основи конституційного права України .К.: Хрінком Інтер, 2014. 287с.
14. Кравченко В.В. Правознавство. К.: Атіка, 2014. 560 с.
15. Логінова М.О. Основи правознавства. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 568 с.
16. Пастухова В.П. Основи правознавства. К.: Алеута. 2013. 377с.
17. Прокопенко В.І. Трудове право України. Х.: Консум, 2015. 528 с.
18. Савченко А.В. Сучасне кримінальне право України. К. : Вид. Паливода А.В., 2014. 640 с.
19. Стефанчук Р.О. Цивільне право України. К.: Прецедент, 2013. 448 с.

Допоміжна

1. Господарський кодекс України: Закон України 16 січня 2003 р. Офіційний вісник України. 2003. № 11. – 462 с.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 11. 461 с.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. 112 с.
4. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01 червня 2000 р. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 36. 299 с.
5. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» від 15.05.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. №31-32 Ст. 263.
6. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11.09.2003 р. Офіційний вісник України. 2003. № 41. Ст. 21 - 67.

12. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Уманського НУС
2. Репозитарій Уманського НУС

3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL :<http://portal.rada.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал України». URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
5. Портал Ліга Закон. URL : <http://www.ligazakon.ua/>
6. Офіційний сайт Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. URL : <http://www.legality.kiev.ua/>

13. Зміни у робочій програмі на 2022-2023 навчальний рік

Зміни внесені до робочої програми на 2022-2023 навчальний рік, охоплюють:

1. Уточнення кількості годин, передбачених практичних занять та самостійної роботи, у зв'язку зі змінами у освітній програмі та навчальному плані.
2. Внесення відповідних коригувань в розподіл балів, що їх отримують студенти в процесі вивчення дисципліни.
3. Оновлення переліку рекомендованої літератури.